

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 maja 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Józef Wąsik
Sędziowie:	SSA Hanna Nowicka de Poraj (spr.) SSA Robert Jurga
Protokolant:	sekr. sądowy Marta Matys

po rozpoznaniu w dniu 31 maja 2019 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. w S.

przeciwko E. H.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 10 stycznia 2018 r. sygn. akt I C 178/17

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I przez dodanie po słowach „do dnia zapłaty” następujących słów: „z tym zastrzeżeniem, że spełnienie w całości lub w części przez M. K. (1) świadczenia, określonego nakazem zapłaty wydanym w dniu 9 sierpnia 2011 r. w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy W. w W., sygn. akt(...), utrzymanego w mocy wyrokiem częściowym Sądu Okręgowego W. w W. z dnia 10 marca 2014 r., sygn. akt(...) – zwalnia pozwaną E. H. w całości lub w części.”;**
- 2. oddala apelację w pozostałej części;**
- 3. zasądza od pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 8.100 zł (osiem tysięcy sto złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

SSA Robert Jurga SSA Józef Wąsik SSA Hanna Nowicka de Poraj

Sygn. akt I ACa 440/18

UZASADNIENIE

Powód (...) Sp. z o.o. w S. domagał się zasądzenia od pozwanej E. H. kwoty 205 000,00 zł, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenia od pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podał, że dochodzi od pozwanej wskazanej kwoty tytułem części odszkodowania za szkodę w jego majątku, powstałą w związku z popełnieniem przez pozwaną czynu zabronionego określonego w art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. Powód wskazał, że w dniu 22 kwietnia 2010 r. zawarł z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. umowę, której przedmiotem była sprzedaż i dostawa przez niego na rzecz tej spółki produktów naftowych. Zabezpieczenie roszczeń powódki wynikających ze wskazanej umowy stanowił weksel własny spółki (...), który został podpisany przez pozwaną działającą w imieniu w/w spółki jako prezes jej zarządu. Spółka (...) nie zapłaciła powodowi za dostarczone paliwo i w związku z brakiem wykonania zobowiązań z umowy, powód w dniu 10 czerwca 2011 r. wypełnił weksel zgodnie ze sporządzoną deklaracją wekslową. Kolejno w oparciu o weksel powód uzyskał tytuł wykonawczy przeciwko jego poręczycielowi, M. K. (1), jednak nie uzyskał zaspokojenia. Powód wskazał, że zaspokojenia swojego wymagalnego roszczenia nie uzyskał również od spółki (...) Sp. z o.o. w K., a to z uwagi na to, że postępowanie przeciwko tej spółce zostało zawieszono z uwagi na brak organów. Motywując z kolei odpowiedzialność pozwanej w niniejszym postępowaniu powód powołał się na to, że prawomocnym wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2016 r. Sądu Okręgowego w K. sygn. akt(...), pozwana została uznana za winną tego, że wraz z poręczycielem w/w weksla M. K. (1) doprowadziła powódkę do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości (w wysokości 595.706,32 zł) poprzez sprzedaż spółce reprezentowanej przez pozwaną paliwa o wskazanej wartości, za które do chwili obecnej nie uzyskała zapłaty. Powód wskazał, że zgodnie z art. 11 k.p.c. ustalenia wyroku sądu karnego wiążą sąd w sprawie cywilnej. Zdaniem powoda gdyby pozwana nie dopuściła się czynu niedozwolonego, to powód nie poniósłby szkody w wysokości wyżej wskazanej i której naprawienia nie może teraz skutecznie dochodzić od spółki (...) Sp. z o.o. w K., ze względu na brak organów. Jako podstawę prawną swojego roszczenia wskazała przepis art. 415 k.c.

Sąd Okręgowy w Krakowie w osobie Referendarza sądowego w dniu 21 grudnia 2016 r. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, sygn. akt (...) zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwana E. H. w sprzeciwie od w/w nakazu zapłaty wniosła o jego uchylenie w całości, oddalenie powództwa oraz zasądzenie od strony powodowej na jej rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko podniosła zarzut przedawnienia roszczenia strony powodowej wskazując, że zgodnie z art. 118 k.c. roszczenia przysługujące osobom prowadzącym działalność gospodarczą i mające z nią związek podlegają trzyletniemu terminowi przedawnienia. Skoro powód domaga się od pozwanej zapłaty z tytułu faktur VAT, których termin wymagalności upłynął w 2011 r., to jego roszczenie uległo przedawnieniu. Pozwana przyznała, że w dniu 22 kwietnia 2010 r. podpisała umowę, która przewidywała sprzedaż przez stronę powodową produktów naftowych na rzecz (...) Sp. z o.o. w K., a która została zabezpieczona wekslem własnym in blanco (dodatkowo poręczonym przez osobę trzecią). Nie zaprzeczyła twierdzeniom powoda, że doszło z jej strony do opóźnień w płatności w/w faktur VAT, jednak – jak zauważyła – powód miała możliwość zaspokojenia w całości swoich roszczeń z tytułu dostarczonych produktów paliwowych z ustanowionej tytułem dodatkowego zabezpieczenia hipoteki na nieruchomości objętej KW nr (...). Końcowo podała, że w czerwcu 2011 r. spółka (...) Sp. z o.o. w K. zawarła ze powodem porozumienie dotyczące spłaty zadłużenia, jednakże strona powodowa z nieznanых przyczyn jednostronnie je zerwała.

Wyrokiem z dnia 10 stycznia 2018 r, sygn. akt IC 178/17, Sąd Okręgowy w Krakowie: I/ zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 205.000 zł z odsetkami w wysokości ustawowej za opóźnienie od dnia 17 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty; II/ oddalił powództwo w pozostałej części; III/ zasądził od pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 17.450 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy uznał za bezsporny stan faktyczny sprawy.

Ustalił, że powód w dniu 22 kwietnia 2010 r. zawarł z (...) Sp. z o.o. w K. umowę, której przedmiotem była sprzedaż i dostawa produktów naftowych. Celem zabezpieczenia roszczeń powoda wynikających z w/w umowy (...) Sp. z o.o. w

K. wystawiła weksel własny, który został podpisany przez pozwaną E. H. działającą w imieniu tej spółki, jako prezes jej zarządu, a poręczony został przez M. K. (1).

W związku z niezrealizowaniem przez spółkę (...) zobowiązań finansowych, w postaci wierzytelności przysługujących powodowi, z tytułu wykonania wskazanej umowy, powód w dniu 10 czerwca 2011 r. wypełnił weksel niezupełny zgodnie ze sporządzoną deklaracją wekslową. Następnie w oparciu o tenże weksel powód uzyskał tytuł wykonawczy przeciwko jego poręczycielowi M. K. (1). Egzekucja przeciwko M. K. (1) nie przyniosła rezultatu, roszczenia powoda nie zostały zaspokojone. Powód nie uzyskał również zaspokojenia swojego wymagalnego roszczenia z tytułu realizacji umowy z dnia 22 kwietnia 2010 r. od spółki (...) Sp. z o.o. w K., ponieważ toczące się przeciwko w/w spółce postępowanie sądowe zostało zawieszono z uwagi na brak istnienia organów spółki.

Wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2016 r., sygn. akt (...), Sąd Okręgowy w K. III Wydział Karny uznał pozwaną E. H. i M. K. (1) za winnych tego, że w okresie od lutego 2011 r. do maja 2011 r. w K., działając wspólnie i w porozumieniu, w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadzili spółkę z o.o. (...) z siedzibą w S. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci paliwa o łącznej wartości 595.706,32 zł, co stanowi mienie znacznej wartości, poprzez wprowadzenie przedstawicieli pokrzywdzonej spółki w błąd co do zamiaru zapłaty za zakupiony towar, na który spółka (...) – zgodnie z umową sprzedaży z dnia 22 kwietnia 2010 r. – wystawiła faktury VAT z odroczonym terminem płatności, co stanowi występek z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za występki ten wymierzył pozwanej m.in. karę jednego roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący cztery lata. Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z dnia 10 listopada 2016 r., sygn. akt (...) utrzymał w mocy w/w wyrok Sądu I instancji.

Oceniając powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w znaczącej części.

Sąd wskazał na fakty bezsporne podnosząc, że pozwana była prezesem zarządu (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K., która to spółka w dniu 22 kwietnia 2010 r. zawarła z powodem umowę na sprzedaż i dostawę produktów naftowych, przy czym na zabezpieczenie roszczeń wynikających z tejże umowy spółka ta wystawiła weksel własny podpisany przez działającą w jej imieniu pozwaną. Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 26 kwietnia 2016 r., sygn. akt (...) pozwana została uznana za winną tego, że wraz z poręczycielem w/w weksla doprowadziła powódkę do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości (w wysokości 595.706,32 zł) poprzez sprzedaż spółce reprezentowanej przez pozwaną paliwa o wskazanej wartości, za które do chwili obecnej powódka nie uzyskała zapłaty. W sprawie rozpoznawanej obecnie spór stron odnosił się do tego czy na gruncie przepisów prawa cywilnego pozwana ponosi odpowiedzialność deliktową względem strony powodowej, a to w związku z tym, że właściwym kontrahentem powoda była jednak spółka (...) a nie pozwana. Strony nie były też zgodne co do tego czy roszczenie powoda nie uległo przedawnieniu.

Zdaniem Sądu Okręgowego powód mógł dochodzić naprawienia przez pozwaną – jako prezesa zarządu zobowiązanej spółki - wyrządzonej jej szkody na podstawie art. 415 k.c. Sąd przytoczył wskazany przepis, zgodnie z którym kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. Podkreślił, że do przesłanek odpowiedzialności deliktowej w rozumieniu tej normy należą: zdarzenie, z którym system prawny wiąże odpowiedzialność na określonej zasadzie, oraz szkoda i związek przyczynowy między owym zdarzeniem a szkodą, zaś brak którejkolwiek z tych przesłanek wyłącza odpowiedzialność sprawcy czynu. Przy ustalaniu odpowiedzialności z tytułu czynów niedozwolonych znajdują zastosowanie przepisy ogólne dotyczące związku przyczynowego, szkody i sposobów jej naprawienia (art. 361-363 k.c.). W świetle wskazanych przesłanek odpowiedzialność deliktowa pozwanej wobec powoda nie budziła wątpliwości Sądu Okręgowego. Odwołując się do ogólnych przepisów o przedstawicielstwie, wśród których znajduje się art. 95 § 2 k.c. Sąd wskazał, że zgodnie z tym przepisem czynność prawna dokonana przez przedstawiciela w granicach umocowania pociąga za sobą skutki bezpośrednio dla reprezentowanego. W ocenie Sądu w realiach niniejszej sprawy oczywistym było, że powód doznał uszczerbku majątkowego na skutek działania jej kontrahenta, którym była spółka (...). Można zatem uznać, że to właśnie tej spółce można przypisać ogólną odpowiedzialność z tytułu braku realizacji łączącej strony umowy. W związku jednak z faktem, iż w toku postępowania karnego udało się jednoznacznie ustalić, że konkretnie to pozwana jako prezes zarządu tejże spółki

doprowadziła swoim bezprawnym i zawinionym zachowaniem do wyrządzenia stronie powodowej szkody majątkowej w łącznej wysokości 595.706,32 zł., to zasadnym w ocenie Sądu Okręgowego było uznanie jej legitymacji biernej do poniesienia zindywidualizowanej odpowiedzialności wobec wierzyciela reprezentowanej przez nią spółki. Sąd doszedł do przekonania, że przypisanie tej odpowiedzialności pozwanej wynika z stąd, iż na mocy przywołanego powyżej prawomocnego wyroku sądu karnego została ona uznana winną doprowadzenia strony powodowej do niekorzystnego rozporządzenia jej mieniem, a zgodnie z jednoznacznym brzmieniem art. 11 zd. 1 k.p.c. ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Podkreślił, że zasada prejudykatu wynikającego z przytoczonego przepisu art. 11 k.p.c. ma charakter bezwzględnie obowiązujący w stosunku do sprawcy przestępstwa skazanego w procesie karnym – osoba taka jako pozwana w sprawie cywilnej nie może zatem podważać ustaleń wyroku skazującego ją za popełnienie przestępstwa. Sąd I instancji dostrzegł, że istota związania sądu cywilnego skazującym wyrokiem karnym wyraża się w tym, że w skład podstawy faktycznej rozstrzygnięcia sądu cywilnego wchodzi czyn opisany w sentencji karnego wyroku skazującego, a sąd ten jest pozbawiony możliwości dokonywania ustaleń w tym zakresie, w tym w szczególności ustaleń odmiennych niż przeniesione na podstawie tego wyroku z procesu karnego. Powołał przy tym wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2013 r., sygn. akt I CSK 373/12. Z uwagi na powyższe nie ulegało zatem zdaniem Sądu wątpliwości, że w świetle zapadłego prawomocnego wyroku karnego należało uznać zachowanie pozwanej wobec strony powodowej za bezprawne, zawinione i wyrządzające jej szkodę majątkową w wysokości wyżej podanej, a ponadto oczywistym było że gdyby pozwana nie dopuściła się tego zachowania to strona powodowa nie poniosłaby tejsze szkody. Wobec tych ustaleń i uwag Sąd przyjął, że powódka była w pełni uprawniona do dochodzenia wskazanej w pozwie kwoty głównej 250.000 zł od pozwanej.

Kolejno Sąd Okręgowy odniósł się do podniesionego przez pozwaną zarzutu przedawnienia roszczenia. W jego ocenie zarzut ten był bezzasadny. Sąd podkreślił, że w rozpatrywanej sprawie nie może znaleźć zastosowania przywołany przez pozwaną przepis art. 118 k.c., ponieważ strona powodowa nie dochodzi od pozwanej zapłaty ceny za sprzedany towar, gdyż oparła swoje roszczenie na przepisie art. 415 i nast. k.c. Przywołał treść art. 442¹ § 1 k.c. który stanowi, że roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się albo przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia; jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Wskazał, że ostatecznym potwierdzeniem osoby obowiązanej do naprawienia szkody było wydanie w/w prawomocnego wyroku karnego z dnia 6 kwietnia 2016 r., a zatem nie sposób w ocenie Sądu I instancji przyjąć by upłynął już termin przedawnienia o którym mowa w przywołanym przepisie. Zdaniem Sądu nie upłynął również termin przedawnienia określony w art. 442¹ § 2 k.c. dotyczący naprawienia szkody wynikłej z przestępstwa.

Kolejno Sąd Okręgowy wskazał, że pozostałe zarzuty pozwanej także nie zasługiwały na uwzględnienie, albowiem nie miały związku z istotą sporu w niniejszej sprawie, która przecież nie dotyczyła stricte wzajemnych relacji pomiędzy stroną powodową a spółką (...). Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy były zatem twierdzenia pozwanej dotyczące możliwości uzyskania przez powódkę zaspokojenia swojego roszczenia umownego z hipoteki na nieruchomości osoby trzeciej czy też, że fakt nieskorzystania przez wierzyciela z propozycji porozumienia co do spłaty należności. Jedynie uzupełniająco Sąd Okręgowy wskazał, że – wbrew twierdzeniom pozwanej – powód nie miał możliwości uzyskania zaspokojenia ze wskazanej hipoteki, albowiem mocą wyroku sądowego czynność prawna w postaci ustanowienia tejsze hipoteki została uznana za nieważną.

Mając powyższe na uwadze Sąd zasądził od pozwanej na rzecz strony powodowej w pkt I wyroku kwotę 205.000 zł. z odsetkami w wysokości ustawowej za opóźnienie liczonymi od dnia 17 stycznia 2017 r. (tj. od dnia następującego po dniu doręczenia pozwanej odpisu pozwu) do dnia zapłaty. W punkcie II wyroku Sąd I instancji oddalił natomiast powództwo w zakresie roszczenia o zasądzenie odsetek od dnia wniesienia pozwu, a to z uwagi na to, że pozwana została wezwana do spełnienia świadczenia wobec strony powodowej w istocie dopiero w dniu doręczenia jej odpisu pozwu (wraz z odpisem nakazu zapłaty), tj. w dniu 16 stycznia 2017 r. W związku z tym, że strona powodowa uległa jedynie co do nieznaczącej części swojego żądania (art. 100 zd. k.p.c.), o kosztach procesu Sąd orzekł w pkt III wyroku w

oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c., uwzględniając zasadę odpowiedzialności stron za wynik procesu. Na kwotę zasądzonych od pozwanej na rzecz strony powodowej kosztów postępowania w łącznej wysokości 17.450 zł. złożyły się: kwota 10.250 zł. (tj. 5% x 205.000 zł) tytułem uiszczonej opłaty sądowej od pozwu (w oparciu o art. 13 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych) oraz kwota 7.200 zł. z tytułu kosztów zastępstwa procesowego (§ 3 pkt. 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych - Dz .U. z 2015 r., poz. 1804).

Wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 10 stycznia 2018 r. sygn. akt IC 178/17 **zaskarżyła w całości apelacją pozwana** zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania mających istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy tj.

a) art. 11 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie,

b) błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że powódka dowiedziała się o osobie obowiązanej do naprawienia szkody dopiero w wyniku prawomocnego wyroku sądowego wydanego w sprawie karnej,

c) art. 233 § 1 poprzez bezzasadne przyjęcie, że możliwość zaspokojenia z ustanowionej hipoteki nie wpływa na odpowiedzialność pozwanej oraz niewskazanie jakim orzeczeniem uznano czynność ustanowienia hipoteki za nieważną;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego tj.:

a) art. 95 § 2 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie,

b) art. 442¹ § 1 i 2 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie.

Pozwana wniosła o zmianę wyroku i oddalenie powództwa lub o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu apelacji podniosła, że Sąd Okręgowy niezasadnie przyjął, że w związku z art. 11 k.p.c. postawą odpowiedzialności cywilnoprawnej pozwanej w niniejszej sprawie jest sam fakt jej prawomocnego skazania w postępowaniu karnym. Tymczasem przepis ten statuuje związanie sądu cywilnego jedynie ustaleniami co do faktu popełnienia przestępstwa, a nie uprawnia do automatycznego utożsamiania go z przypisaniem pozwanej odpowiedzialności cywilnej za zobowiązania cywilno-prawne osoby prawnej. Pozwana zgodziła się z ustaleniami Sądu I instancji co do zawarcia umowy pomiędzy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S., a (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K., gdzie w ramach współpracy gospodarczej powód zobowiązał się sprzedawać i dostarczać na rzecz (...) Sp. z o.o. produkty naftowe, a dla zabezpieczenia roszczeń wynikających z tej umowy ostatnia spółka wystawiła weksel własny podpisany przez działającą w jej imieniu pozwaną. W jej ocenie z powołanego w uzasadnieniu wyroku wywodu na temat przedstawicielstwa i art. 95 § 2 k.c. wynika, że Sąd upatruje podstaw odpowiedzialności pozwanej także w przepisach o przedstawicielstwie. Występuje zatem wyraźna sprzeczność w stanowisku Sądu I instancji, który powołuje tym samym dwie różne podstawy odpowiedzialności pozwanej które nie mogą występować łącznie – przepisy o przedstawicielstwie i przepisy karne.

Pozwana zgłosiła także zarzuty co do ustalenia przez Sąd Okręgowy terminu przedawnienia roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym. Sąd ponownie niekonsekwentnie w oparciu o stan faktyczny czynił rozważania co do przedawnienia roszczeń powódki w oparciu o art. 442¹ § 1 k.c. i 442¹ § 2 k.c., które się wykluczają. Jeżeli bowiem szkoda jest wynikiem przestępstwa, to nie jest możliwy 3 letni termin przedawnienia. Podniosła, że wątpliwości Sądu usprawiedliwia okoliczność, że w niniejszej sprawie nie można jednoznacznie stwierdzić, iż szkoda była wyłącznie wynikiem przestępstwa, a stanowiła także skutek niewykonania zobowiązań umownych. Elementy uznane za przestępstwo stanowiły jedynie składnik całego systemu zobowiązań i wierzytelności powstałych między stronami, w ramach prowadzonej przez nie działalności gospodarczej. W ocenie apelującej powinien wobec

powyższego znaleźć zastosowanie 3-letni termin przedawnienia, liczony od daty zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa bowiem już wówczas kierowano podejrzenia wobec konkretnych osób. Wyrok karny mógł je co najwyżej potwierdzić, ale nie kreować. Wskazała, że gdyby Sąd przyjmował wyłącznie karną podstawę powstania szkody, to nie mógłby użyć sformułowania „ostateczne potwierdzenie osoby”, bowiem art. 442¹ § 2 na to nie zezwala.

Końcowo podniosła, że Sąd nie wskazał na mocy jakiego orzeczenia ustanowiona na nieruchomości hipoteka została uznana za nieważną, co prowadziło do braku możliwości uzyskania przez stronę powodową zaspokojenia z tej hipoteki. Tymczasem do chwili obecnej w księgach wieczystych na wskazywanej przez pozwaną nieruchomości hipoteka umowna jest nadal wpisana.

SĄD APELACYJNY ZWAŻYŁ CO NASTĘPUJE.

Zarzuty apelującej są bezzasadne, częściowe uwzględnienie apelacji jest związane z tym, że Sąd Apelacyjny z urzędu wziął pod uwagę naruszenie przez Sąd Okręgowy prawa materialnego, które polegało na braku stosownego ograniczenia odpowiedzialności pozwanej, z uwagi na to, że odpowiedzialność innego podmiotu za tę sama szkodę powoda została już przesądzona prawomocnym orzeczeniem sądu.

Nie ma racji apelująca o ile zarzuca Sądowi I instancji naruszenie art. 11 k.p.c. Wbrew wywodom apelującej przepis ten nie stanowi podstawy odpowiedzialności pozwanej, gdyż nie jest normą prawa materialnego, którego dyspozycję pozwana zrealizowała swoim zachowaniem. Przepis ten jest normą o charakterze procesowym, regulującą kwestie mocy wiążącej wyroku karnego w postępowaniu cywilnym, określanej jako prejudycjalność. Ma on zastosowanie do wszystkich spraw cywilnych toczących się procesie i postępowaniu nieprocesowym (art. 13 § 2 k.p.c.). Dotyczy sytuacji, gdy poszkodowany czynem niedozwolonym, stanowiącym także przestępstwo, dochodzi roszczeń odszkodowawczych w postępowaniu cywilnym po wydaniu w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego. W takiej sytuacji wydany uprzednio wyrok karny ma moc wiążącą dla sądu w sprawie cywilnej w zakresie ustaleń faktycznych co do popełnienia przestępstwa. Mówiąc inaczej w sprawie cywilnej niedopuszczalne jest dokonywanie jakichkolwiek własnych ustaleń co do tych okoliczności, którymi, zgodnie z omawianym przepisem, sąd jest związany w postępowaniu cywilnym. Okoliczności te nie mogą być przedmiotem postępowania dowodowego ani oceny sądu, a więc nie ma do nich zastosowania zasada swobodnej oceny dowodów (art. 233 k.p.c.). Sąd w sprawie cywilnej dokonuje jedynie subsumcji pod odpowiedni przepis prawa materialnego cywilnego wiążących ustaleń wynikających z wyroku karnego oraz ewentualnych własnych ustaleń dotyczących pozostałych okoliczności istotnych w rozpoznawanej sprawie.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Okręgowy prawidłowo zastosował normę art. 11 k.p.c. i w oparciu o treść ustaleń prawomocnego wyroku karnego ustalił, że pozwana E. H. działając wspólnie i w porozumieniu z M. K. (1), w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadzili spółkę z o.o. (...) z siedzibą w S. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci paliwa o łącznej wartości 595.706,32 zł, co stanowi mienie znacznej wartości, poprzez wprowadzenie przedstawicieli pokrzywdzonej spółki w błąd co do zamiaru zapłaty za zakupiony towar, na który spółka (...) – zgodnie z umową sprzedaży z dnia 22 kwietnia 2010 r. – wystawiła faktury VAT z odroczonym terminem płatności. Takie zachowanie E. H., ocenione na gruncie przepisów prawa karnego, stanowi występki z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., zaś rozważone na gruncie przepisów prawa cywilnego stanowi czyn niedozwolony (delikt prawa cywilnego). Jak wynika z prawidłowych ustaleń Sądu I instancji pozwana umyślnie wyrządziła powodowi szkodę majątkową w wysokości równiej sumie niezapłaconych należności za paliwo dostarczone przez powoda spółce (...). w K.. Pozwana ponosi winę za szkodę majątkową, którą poniósł powód, gdyż świadomie wprowadziła w błąd powoda co do zamiaru zapłaty za dostarczony przez spółkę (...) towar. Działanie pozwanej pozostaje w adekwatnym związku ze szkodą powoda, gdyby bowiem pozwana nie wprowadziła powoda w błąd, mówiąc inaczej, gdyby ujawniła prawdziwy stan rzeczy (brak zamiaru zapłaty) powód nie wszedłby w relacje handlowe ze spółką (...) i nie dostarczyłby tej spółce towaru, za który – co było z góry wiadome – nie zamierzała ona zapłacić. Należy podkreślić, że pozwana nie ponosi tu odpowiedzialności jako prezes zarządu (...) Sp. z o.o. w K. (por. art. 299 k.s.h.), lecz jako osoba fizyczna, która dopuściła się czynu

niedozwolonego na szkodę powoda. Rozważania Sądu Okręgowego na temat przedstawicielstwa są bezprzedmiotowe dla odpowiedzialności pozwanej.

Pozwana w apelacji po raz kolejny zarzuca, że jej osobista odpowiedzialność mogłaby zaktualizować się dopiero w razie niemożności zaspokojenia się powoda z majątku kontrahenta (spółki (...)), bądź też z hipoteki ustanowionej dla zabezpieczenia zobowiązani spółki przez osobę trzecią na jej nieruchomości. Zarzuty te są oczywiście bezzasadne, gdyż odpowiedzialność pozwanej nie ma charakteru gwarancyjnego lecz samoistny. Niekwestionowane ustalenia faktyczne sprawy wskazują, że za szkodę powoda odpowiada kilka osób, niezależnie od siebie. Odpowiedzialność (...)Sp. z o.o. w K. ma charakter ściśle kontraktowy, jest odpowiedzialnością za niewykonanie zobowiązania (art. 471 k.p.c.). Pozwana odpowiada wobec powoda za szkodę wyrządzoną mu czynem niedozwolonym, jest to odpowiedzialność deliktowa, jej podstawę stanowi przepis art. 415 k.c. Potwierdzona prawomocnym nakazem zapłaty odpowiedzialność M. K. (1) ma swoje źródło w wekslu wystawionym przez M. K., jako weksel niezupełny, na zabezpieczenie roszczeń powoda wynikających z umowy powoda z (...) Sp. z o.o. Wszystkie wymienione wyżej podmioty ponoszą względem powoda odpowiedzialność za tę samą szkodę. Jest to odpowiedzialność niezależna, określana w teorii prawa formułą in solidum.

Odpowiedzialność in solidum występuje wówczas, gdy wierzyciel może dochodzić roszczenia od kilku osób, na podstawie odrębnych stosunków prawnych, jakie go łączą z poszczególnymi podmiotami, zaś spełnienie świadczenia przez jednego z dłużników w całości lub w części zwalnia odpowiednio pozostałych, lecz nie ma podstawy do przyjęcia solidarnego charakteru odpowiedzialności dłużników z uwagi na brak jej ustawowego lub umownego źródła (art. 369 k.c.). Do takich przypadków należy przykładowo sytuacja, gdy dwie osoby odpowiadają za wyrządzenie szkody, z tym, że jedna ex delicto, a druga ex contractu lub gdy za szkodę odpowiada jej bezpośredni sprawca na podstawie przepisów o czynach niedozwolonych oraz ubezpieczyciel na podstawie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej sprawy. Odpowiedzialnością in solidum jest także odpowiedzialność za dług zabezpieczony hipotecznie spoczywająca na dłużniku osobistym i dłużniku rzeczowym, a także odpowiedzialność kontraktowa kilku dłużników za szkodę będącą następstwem nie wykonania odrębnych i niezależnych od siebie umów. Odpowiedzialność dłużników in solidum wobec wierzyciela rodzą ich samodzielne działania prowadzące do powstania niezależnych zobowiązań przy uwzględnieniu odrębnych przesłanek odpowiedzialności dla każdego przypadku więzi obligacyjnej. Każdy z dłużników odpowiada za swój własny dług i jest zobowiązany do jego zaspokojenia. Brak ustawowej regulacji zobowiązań in solidum stał się przyczyną sformułowania poglądu o dopuszczalności stosowania do nich per analogiam tych przepisów o solidarności dłużników, które odpowiadają celowi i charakterowi danego stosunku prawnego, przede wszystkim art. 366 k.c., co oznacza zwłaszcza możliwość pozwania według wyboru i woli wierzyciela wszystkich dłużników in solidum, tylko kilku z nich lub jednego oraz przyjęcia, że do pełnego zaspokojenia wierzyciela wszyscy dłużnicy pozostają zobowiązani, zaś spełnienie świadczenia przez jednego z dłużników in solidum zwalnia pozostałych w odpowiedniej części (por. wyrok Sądu Najwyższego dnia 27 kwietnia 2016 r, III CSK 361/15, też . wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2016 r, III CSK 263/15).

W sytuacji gdy przed wydaniem wyroku, zasądającego na rzecz poszkodowanego świadczenie od jednej z osób zobowiązanych do naprawienia szkody in solidum, zapadł już prawomocny wyrok (orzeczenie) zasądający należność od innej z osób tak zobowiązanych, w treści drugiego z orzeczeń winna znaleźć się formuła ograniczenia odpowiedzialności pozwanego. W rozpoznawanej sprawie wypada więc uzupełnić ustalenia Sądu I instancji przez wskazanie, że nakazem zapłaty wydanym w dniu 9 sierpnia 2011 roku w postępowaniu nakazowym przez Sad Okręgowy W. wW., (sygn. akt (...)) utrzymanym w mocy wyrokiem częściowym Sądu Okręgowego (...) w W., z dnia 10 marca 2014 r (sygn. akt (...)), zasądzono od M. K. (1) na rzecz powoda kwotę 587 347, 17 zł. Podstawą zasądzenia w/ w kwoty był weksel, dlatego też ograniczając odpowiedzialność pozwanej w niniejszej sprawie zastosowano formułę właściwą osobom odpowiadającym in solidum, a nie formułą „solidarnie” właściwą zwykłej solidarności . Nie umknęło Sadowi Apelacyjnemu, że źródłem odpowiedzialności M. K. (1) względem powoda jest, oprócz weksla, również czyn niedozwolony, tj. przestępstwo, którego M. K. dopuścił się na szkodę powoda wspólnie i w porozumieniu z pozwana E. H., za co, podobnie jak pozwana, został skazany prawomocnym wyrokiem karnym. Jednakże ograniczenie

odpowiedzialności pozwanej odnosi się do możliwości spełnienia przez M. K. (1) tej wierzytelności, która została już stwierdzona prawomocnym nakazem zapłaty, a której podstawy nie stanowi czyn niedozwolony, lecz weksel.

Mając na względzie wszystkie powyższe uwagi Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w sposób wskazany na wstępie w oparciu o przepis art. 386 § 1 k.p.c. W pozostałej części Sąd oddalił apelację pozwanej, jako bezzasadną (art. 385 k.p.c.). Ponieważ pozwana przegrała sprawę co do zasady a żaden z jej zarzutów apelacyjnych nie został uwzględniony, o kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na zasadzie art. 100 zdanie drugie k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c.

SSA Robert Jurga SSA Józef Wąsik SSA Hanna Nowicka de Poraj